

stike z njimi; tu pa je — ob sicer nepregostnih sestankih vseh založb v Ljubljani — tudi velika angažiranost in zaposlenost zastopnikov osrednjih založb, ki po navadi ne utegnejo tratiti svojega dragocenega časa za pogovore z »založniškimi rodoljubi z dežele« (sit venia verbo, kolikor to za Koper in Mursko Soboto ne velja). Pa bi se človek, čeprav hud sovražnik dolgih sej in sestankov, vendarle včasih rad pogovoril, in sicer ne samo mimogrede, o skupnih vprašanjih, morda med drugim tudi o sodelovanju pri prodaji knjig v knjigarnah posameznih založb ne glede na njihovo provenienco. Pa še o tem in onem, saj bi nam bil marsikje potreben skupen jezik.

5. Strinjam se, da bi morali prevode iz tujih literatur skrbneje izbirati. Posebej, mislim, bi se morali založniki med seboj dogovoriti za načrtno izdajanje takih sodobnih tujih avtorjev, ki bi zapolnili določeno vrzel domače književnosti in bi pomenili — kot se lepo glasi pasus v vprašanju — njen »problemski in tematski korektiv«. Še eno torišče za konstruktivno sodelovanje med založbami in njihovimi redakcijami.

6. Menim, da bomo morali na Slovenskem praviloma ostati pri splošnem tipu založbe. Za zelo ozko specializirane založbe je najbrž naš knjižni trg premajhen. S tem seveda nočem reči, da založbe ne bi gojile kake svoje specifičnosti, še manj pa, da bi moral biti njihov knjižni program brez koncepcije in več ali manj izrazite fiziognomije. Sicer pa se mi to vprašanje ne zdi bistveno: ob kolikor toliko urejenem sodelovanju med peščico naših založb se da mimogrede zadovoljivo rešiti.

7. Večja ali manjša uspešnost založniških svetov je odvisna od njihove sestave in stila dela v posameznih založbah. Prepričan sem, da so nam sveti potrebni, in iz prakse vem, da nam je bilo njihovo mnenje nemalokrat zelo dragoceno.

Za založbo Obzorja J o ž e K o š a r

**ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA:** Da ne bi znali navezati nase pisateljev? Če je to očitek, je pač malo neroden. Ali pa pogrēšate hrup, ki ga zavestno počne okoli nekaternikov kapitalistični založniški svet? Mogoče bi si kdo iz širše literarne srenje to želel, mislim pa, da so prava pisateljska imena daleč od tega. A če je navezovanje to, da nekoga znova in znova izdajaš ter ponatiskuješ, tudi v velikih nakladah — potem si pri Mladinski knjigi ne bi imeli veliko očitati; so pa tudi pri nas kdaj trdi časi, da denarno ne zmoremo, kar bi hoteli ali kar smo kdaj hoteli. Pokojni pesnik Golia nam je bil hvaležen, ko smo znali prinesiti v eni knjigi njegove otroške igre ter jim dali pravo mesto v našem založništvu. Znali smo izdati Bevkova izbrana mladinska dela, zdaj končujemo izdajo Seliškarjevih; verjetno s tema dvema imenoma takšnega založniškega dela ne bomo zaključili, verjetno bomo našli še nove načine. Tako je izdaja prozne zbirke E. Perocijeve za otroke, ki je bolj bogato barvno ilustrirana in sveže ter z okusom opremljena (Za lahko noč), nov način izdajanja domačih avtorjev — način, ki ne kaže samo premišljenega odnosa založbe do svojega avtorja, dalje način, ki pripomore avtorju, da ga jutri v koediciji natisnemo z drugimi založbami po Jugoslaviji, kar pri nas postaja zdaj že praksa, in končno način, ko kvalitetna ilustracija pritegne založnika v tujini (in ko tudi laže pride do recipročnih zamenjav, kar je zdaj pri naši založbi tudi že praksa). Prav je, ko smo kritični do založniškega dela, tudi pri nas v založbi nismo nikoli zadovoljni s tem, kar storimo, vendar je potrebno ob sedanjem stanju

povedati, da je plod včerajšnjega in predvčerajšnjega načrtnega in premišljenega založniškega dela: mislim na vrsto knjižic, predvsem tistih z velikimi nakladami, ki jih še včeraj ni bilo, zatem mislim na naše nenehno poudarjanje celotnostnega založniškega dela od tiskarne, prek založbe in do knjigarn, in zatem na dolgoletno skrbno delo pri ilustriranju knjige za otroke, ki se je razvijalo s pomočjo likovnih mojstrov na akademiji ter ob pritegnitvi naših najboljših likovnih imen. Da, ta pot in kvalitetno delo v tiskarnah, to nam je odprlo pot v svet, nam in našemu ustvarjalcu knjige za otroka, bodisi pisatelju, bodisi slikarju. Hotel bi naglasiti le to, kako tudi naše založniško delo, ko je vztrajno in razgledano in odgovorno, lahko veliko stori za plasiranje ne le enega ali nekaterih, ampak za plasiranje našega domačega avtorja nasploh.

Mislim pa, da je predvsem naše časopisje tisto, ki se včasih ne more ogreti za domačega pisatelja, in da je pri nas na Slovenskem sploh tako, da raje »deplasiramo«, kot plasiramo — posebno znajo to delati premišljene klike, ko nisi njihov.

Sicer pa, da se vnovič vrnem k slovenskemu avtorju, imam vselej vtis, da smo, kar se zalaganja novih del tiče, rajši preširoki kot ozki — za kar nam pa ni žal, ko nam očitajo to ob novih imenih. In da se še enkrat povrnem k založniškemu delu samemu. Za izdaje z velikimi nakladami in za pestrost ali raznolikost samega programa je bilo potrebno po navadi biti trde boje, vse to ni bilo delo administrativnih odločitev ali trenutnih zamisli — včasih je bilo potrebno tudi vztrajati, tudi v založbi sami. Pogostokrat je bilo treba najprej premagati težave znotraj založbe same za vsakršne nove pobude in nove načine dela. Vselej se mi zdi rahlo krivično, ko se povprek govori, kako je knjiga za otroka hvaležna knjiga za založbo — ali za to hvaležno knjigo, da je danes takšna, kakor mora biti, je bilo treba poprej veliko storiti. Tudi naša žepna knjiga, ki smo jo začeli že pred leti ter jo zdaj samo preoblikovali, nam je povedala, da ima pri nas prihodnost le vredna žepna knjiga, knjiga s kvalitetnim branjem, nikoli pa nismo pozabili pri tem in takšnem delu na slovenskega avtorja. Kar se tega avtorja tiče, se nehote spomnim tudi na Levstikove nagrade, ki jih bomo letos šestnajstič podeljevali.

Specializacije pri založbah morejo biti prva stvar, napak pa bi bilo, ko bi se založbe pri naši majhnosti kakorkoli zapirale ali se monopolizirale. Ne vem, zakaj bi naj šolsko knjigo izdajala le ena založba, če neka druga založba skuša šolske izdaje po svoje izdajati in osvežiti. Ne racionalirajmo tam, kjer bi bila potrebna široka rast in pestrost. Tudi ne vem, zakaj bi govorili, da ni zato leksikonov, ker se založbe ne združijo — in to takrat, ko bo potrebna za te družbena subvencija; to bi naj bil predvsem problem redakcije za leksikalne izdaje, takšen štab bo pa najlažje formirala ena redakcija. Založbe se naj združujejo, koder je to potrebno in plodno.

Najbolj nesmiselno pa se mi zdi, da neki založbi preprečuješ neko delo, ko ga druga ni opravila. To je zares žalostno načelo. Ostane pa nam resnica, da močno ovira povojno slovensko založniško delo, ko tolikokrat opravljamo zamudniško delo poprejšnjih časov — nihče pa ne more današnjemu založniškemu delu očitati, da ne bi pričelo marsikje s pionirskim delom, naj omenim le eno takšno edicijo, in sicer Zbrana dela slovenskih klasikov. Pogoje za takšno delo je ustvarila šele socialistična domovina.

Za založbo Mladinska knjiga Ivan Potrč